

Na podlagi prvega odstavka 24. člena Gradbenega zakona (Uradni list RS, št. 61/17, 72/17 – popr., 65/20 in 15/21 – ZDUOP) minister za okolje in prostor izdaja

PRAVILNIK
o zahtevah za nizkonapetostne električne inštalacije v stavbah

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen
(vsebina in uporaba pravilnika)

(1) Ta pravilnik določa zahteve in načine, s katerimi se zagotavlja varnost nizkonapetostnih električnih inštalacij in trajno vgrajenih naprav (v nadaljnjem besedilu: električne inštalacije) v stavbah ves čas njihove življenjske dobe in katerih cilj je omejiti ogrožanje ljudi, živali in premoženja.

(2) Ta pravilnik se uporablja za projektiranje in gradnjo novih stavb ter rekonstrukcijo, vzdrževanje, vzdrževalna dela v javno korist ter spremembo namembnosti obstoječih stavb. Za rekonstrukcije, vzdrževanje in spremembo namembnosti se uporablja pod pogoji iz četrtega in petega odstavka 15. člena Gradbenega zakona (Uradni list RS, št. 61/17, 72/17 – popr., 65/20 in 15/21 – ZDUOP).

(3) Zahteve tega pravilnika se smiselno uporabijo tudi za gradbene inženirske objekte in druge gradbene posege.

2. člen
(postopek informiranja in klavzula)

(1) Ta pravilnik se izda ob upoštevanju postopka informiranja v skladu z Direktivo (EU) 2015/1535 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. septembra 2015 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih predpisov in pravil za storitve informacijske družbe (UL L št. 241 z dne 17. 9. 2015, str. 1).

(2) Določbe tega pravilnika se ne uporabljajo za proizvode, ki se v skladu z nacionalno zakonodajo, ki zagotavlja enakovredno raven varovanja javnega interesa, kot je določena v zakonodaji Republike Slovenije, zakonito:

- proizvajajo oziroma tržijo v drugih državah članicah Evropske unije in Turčiji ali
- proizvajajo v državah Evropskega združenja za prosto trgovino (EFTA), ki so hkrati podpisnice Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru.

(3) Ta pravilnik se izvaja v skladu z Uredbo (ES) št. 764/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. julija 2008 o določitvi postopkov za uporabo nekaterih nacionalnih tehničnih pravil za proizvode, ki se zakonito tržijo v drugi državi članici, in o razveljavitvi Odločbe št. 3052/95/ES (UL L št. 218 z dne 13. 8. 2008, str. 21).

3. člen
(razmerje do drugih predpisov)

(1) Posamezne zahteve glede električnih inštalacij so lahko za katero od vrst stavb s posebnim predpisom urejene drugače kot v tem pravilniku. V takem primeru se določbe tega pravilnika uporabljajo le za tiste zahteve, ki niso urejene s posebnim predpisom.

(2) Pri projektiranju, izvajanju in vzdrževanju električnih inštalacij je treba za zagotovitev požarne varnosti in varnosti eksplozijsko ogroženih prostorov poleg zahtev tega pravilnika upoštevati tudi ustrezne zahteve predpisov, ki urejajo požarno varnost in protieksplozijsko zaščito.

4. člen (opredelitev izrazov)

(1) Niskonapetostne električne inštalacije so inštalacije in pripadajoče naprave, namenjene delovanju objekta in so vanj trajno vgrajene. Niskonapetostne električne inštalacije so napajane z nazivno izmenično napetostjo do vključno 1000 V oziroma z nazivno enosmerno napetostjo do vključno 1500 V.

(2) Naprave iz prejšnjega odstavka lahko tudi proizvajajo, pretvarjajo in shranjujejo električno energijo.

(3) Zahtevne niskonapetostne električne inštalacije stavb ali njihove zahtevne električno zaključene celote so:

- kompletne električne inštalacije v stavbah z eksplozijsko ogroženimi prostori ali v tistih delih stavbe in tokokrogih, ki jih določa elaborat eksplozijske ogroženosti;
- električne inštalacije izvedene s sistemom ozemljitve IT;
- priključni napajalni dovodni, odvodni in krmilni tokokrogi z napravo za proizvodnjo ali pretvorbo električne energije v stavbah z napravo za proizvodnjo ali pretvorbo električne energije;
- električne inštalacije stavb ali tiste njene električno zaključne celote, ki se lahko po prekinitvi ali izpadu napajanja iz omrežja, kratko ali dolgotrajno napajajo iz lastnega vira električne energije;
- glavni električni razvod inštalacij, in povezanih delov ozemljitvenega sistema, kjer so tokokrogi varovani z zaščitno napravo z naznačenim tokom 63 A ali več.

(4) Manj zahtevne niskonapetostne električne inštalacije so inštalacije, ki niso zahtevne niskonapetostne električne inštalacije.

(5) Stavbe z napravo za proizvodnjo ali pretvorbo električne energije so stavbe, v katerih so trajno priključene električne inštalacije v posredni povezavi z omrežjem s proizvodnim virom električne energije, namenjenem za lastno potrošnjo ali oddajanje energije v električno omrežje (električni agregati, fotonapetostne naprave, obnovljivi viri energije, vodne naprave, vetrne naprave, bioplinarne, hranilniki električne energije in UPS naprave, z nazivno navidezno močjo več kot 41 kVA pri 400 V ali 15 kVA pri 230 V).

(6) Preverjanja električnih inštalacij v stavbah obsegajo vizualni pregled, preskuse in meritve električnih inštalacij.

(7) Izrazi in okrajšave s področij električnih inštalacij in graditve stavb, uporabljeni v tem pravilniku, imajo enak pomen, kot je določeno v slovenskih standardih o električnih inštalacijah in so navedeni v seznamu referenčnih dokumentov tehnične smernice iz 8. člena tega pravilnika in v predpisih, ki urejajo graditev objektov.

5. člen

(vgrajevanje proizvodov)

Vgrajevati je dovoljeno samo take električne inštalacije, katerih elementi izpolnjujejo zahteve veljavnih predpisov o dajanju proizvodov na trg.

6. člen (prepoved strožjih zahtev)

Sistemske operater distribucijskega omrežja ob izdaji projektnih pogojev in mnenj v skladu z zakonom, ki ureja graditev, ter soglasja o priključitvi v skladu z zakonom, ki ureja energetiko ne sme postavljati strožjih zahtev glede varnosti njegovih električnih inštalacij, kot jih določa ta pravilnik, in ne sme predpisati vrste in izvedbe zaščite pred električnim udarom, temveč mora navesti le podatek o tem, kateri od navedenih sistemov električnih inštalacij se sme priključiti na njegovo omrežje:

- sistem, v katerem sta obratovalna in zaščitna ozemljitev združeni (TN) ali
- sistem, v katerem sta obratovalna in zaščitna ozemljitev ločeni (TT).

II. ZAHTEVE ZA ELEKTRIČNE INŠTALACIJE

7. člen (zagotovitev varnosti)

Električne inštalacije morajo biti projektirane, izvedene in vzdrževane tako, da:

- se preprečijo ali vsaj omejijo kvarne posledice električnega udara,
- se prepreči čezmerno segrevanje njihovih elementov,
- se prepreči vžig možne eksplozivne atmosfere,
- se preprečijo podnapetostni, prenapetostni in čezmerni elektromagnetni vplivi,
- se preprečijo nevarnosti prekinitve napajanja,
- se preprečijo druge nevarnosti (npr. oblok, nenadzorovano mehansko delovanje),
- omogočajo pravilno in nemoteno delovanje vgrajenih naprav,
- omogočajo pravilno in nemoteno delovanje opreme, ki se priključuje nanje ter
- ne ovirajo stalnosti in kakovosti dobavljene električne energije sosednjim inštalacijskim sistemom s čezmernimi nihanjem napetosti ali drugimi tehničnimi motnjami.

III. NAČINI IZPOLNJEVANJA ZAHTEV

8. člen (tehnična smernica)

(1) Tehnična smernica za graditev, ki določa priporočene gradbene ukrepe oziroma rešitve za doseg zahtev tega pravilnika, je tehnična smernica za graditev TSG-N-002 Nizkonapetostne električne inštalacije (v nadaljnjem besedilu: tehnična smernica).

(2) Če so pri projektiranju, izvedbi in vzdrževanju električnih inštalacij v stavbah v celoti uporabljeni ukrepi oziroma rešitve (v nadaljnjem besedilu: ukrepi), navedeni v tehnični smernici ali v dokumentih, na katere se smernica sklicuje, velja domneva o skladnosti z zahtevami iz tega pravilnika.

9. člen (uporaba drugih ukrepov)

(1) Pri projektiranju, izvedbi in vzdrževanju električnih inštalacij se smejo namesto ukrepov, navedenih v tehnični smernici, uporabiti rešitve v skladu z zadnjim stanjem gradbene tehnike, ki zagotavljajo izpolnitev zahtev tega pravilnika in vsaj enako stopnjo varnosti kot za projekt, pripravljen z uporabo tehnične smernice.

(2) Ukrepi iz prejšnjega odstavka pomenijo upoštevanje zadnjega stanja gradbene tehnike v skladu z zakonom, ki ureja graditev. Izpolnjenost zahtev za varnost električnih inštalacij po tem pravilniku se v takem primeru zagotovi v skladu s 16. členom tega pravilnika.

(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena je treba v vseh primerih dejanja iz 11. in 14. člena tega pravilnika izvesti izključno na način, kot je naveden v tehnični smernici.

10. člen **(izvajalec preverjanja)**

(1) Naloge, povezane s preverjanji električnih inštalacij iz 11. in 12. člena tega pravilnika, smejo opravljati le izvajalci preverjanj, to so posamezniki s pridobljeno nacionalno poklicno kvalifikacijo za preverjanje zahtevnih električnih inštalacij oziroma nacionalno poklicno kvalifikacijo za preverjanje manj zahtevnih električnih inštalacij v skladu z Zakonom o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah (Uradni list RS, št. 1/07 – uradno prečiščeno besedilo in 85/09).

(2) Preverjanje zahtevnih nizkonapetostnih električnih inštalacij smejo izvajati le posamezniki s pridobljeno nacionalno poklicno kvalifikacijo za preverjanje zahtevnih električnih inštalacij. Naloge, povezane s preverjanji električnih inštalacij v eksplozijsko ogroženih stavbah oziroma prostorih, smejo izvajalci preverjanj opravljati le ob prisotnosti pooblaščenih oseb delodajalca za delo v eksplozivnem okolju v skladu s predpisom, ki ureja protieksplzijsko zaščito.

(3) Vizualne preglede enostanovanjskih in dvostanovanjskih stavb lahko opravi posameznik brez pridobljene nacionalne poklicne kvalifikacije za preverjanje električnih inštalacij.

(4) Tuji ponudniki s sedežem v državi članici Evropske unije, Evropskega gospodarskega prostora in Švicarske konfederacije ali s sedežem v državi, s katero je sklenjen ustrezen mednarodni sporazum (v nadaljnjem besedilu: države pogodbenice), ki želijo v Republiki Sloveniji opravljati dejavnosti, povezane s preverjanji električnih inštalacij iz 11. in 13. člena tega pravilnika, lahko opravljajo to dejavnost v vseh statusnopravnih oblikah, če izpolnjujejo pogoje za zakonito opravljanje dejavnosti v državi sedeža.

(5) Tuji ponudniki, ki nimajo sedeža v državah pogodbenicah (v nadaljnjem besedilu: tretje države), lahko opravljajo dejavnost, ki sodi v opis nalog, povezanih s preverjanji električnih inštalacij iz 11. in 13. člena tega pravilnika pod pogoji iz prejšnjega odstavka, če je izpolnjen pogoj materialne vzajemnosti. Ta je izpolnjen, če ponudniki, ki imajo sedež v Republiki Sloveniji, v državi sedeža tujega ponudnika lahko opravljajo dejavnost, ki sodi v opis nalog, povezanih s preverjanji električnih inštalacij iz 11. in 13. člena tega pravilnika pod enakimi ali podobnimi pogoji, pod katerimi jih lahko ponujajo v Republiki Sloveniji tuji ponudniki in izpolnjevanje katerih za ponudnika s sedežem v Republiki Sloveniji ni bistveno težje, kakor je v pravnem redu Republike Slovenije predpisano za tuje ponudnike. Če je sedež ponudnika v več tretjih državah, se pri ugotavljanju materialne vzajemnosti upošteva pravni red tiste države, ki je strožji.

11. člen (prvo preverjanje električnih inštalacij)

(1) Investitor mora pred pričetkom izvajanja del na objektu zagotoviti imenovanje izvajalca preverjanja. Izvajalec preverjanja pri gradnji istega objekta ne more nastopati kot nadzornik.

(2) Izvajalec preverjanja mora za novo izvedene električne inštalacije ob sodelovanju nadzornika za električne inštalacije v ustreznih fazah gradnje opraviti preverjanje.

(3) Pri preverjanju izvajalec preverjanja preveri skladnost električnih inštalacij s tem pravilnikom in njihovo varnost, kar vključuje tudi oceno združljivosti na električne inštalacije priključenih naprav, opreme in strojev, ter sestavi zapisnik na način, kot je določen v tehnični smernici. Zapisnik je obvezna priloga dokazila o zanesljivosti objekta in je določen v predpisih, ki urejajo graditev objektov.

12. člen (uporaba in vzdrževanje)

(1) Lastnik stavbe ali električno zaključene celote v stavbi mora v skladu z določbami tega pravilnika zagotavljati pravočasno in pravilno izvedbo vseh dejanj, potrebnih za varno uporabo in s tem povezano vzdrževanje vgrajenih električnih inštalacij. Lastnik stavbe ali električno zaključene celote v stavbi mora v programu vzdrževanja stavbe, v skladu s predpisi, ki urejajo vzdrževanje stavb, navesti zahtevnost električne inštalacije in vnesti pravila za uporabo in vzdrževanje električnih inštalacij, na podlagi katerih je omogočeno te stavbe ali električno zaključene celote v stavbi vzdrževati v skladu z zahtevami tega pravilnika.

(2) Če ima večstanovanjska ali nestanovanjska stavba upravnika, ta v okviru svojih pooblastil izvaja in evidentira dejanja iz prejšnjega odstavka.

(3) Naloge, povezane z vzdrževanjem električnih inštalacij, opravljajo izvajalci, ki izpolnjujejo pogoje v skladu s predpisi, ki urejajo graditev.

(4) Ne glede na prejšnji odstavek sme vizualni pregled električnih inštalacij ter naloge, povezane z osnovnim vzdrževanjem (npr. zamenjavo stikal, vtičnic in svetil ter zamenjavo taljivih varovalnih vložkov ter ponovnim vklopom zaščitnih elementov) izvajati elektrotehnično poučena oseba.

(5) Ne glede na tretji odstavek tega člena sme vizualni pregled manj zahtevnih električnih inštalacij in osnovno vzdrževanje električnih inštalacij v enostanovanjskih stavbah izvajati lastnik sam, če imajo električne inštalacije izveden zaščitni ukrep s kontrolo uhajavega toka (RCD).

13. člen (redna in izredna preverjanja)

(1) Redna in izredna preverjanja električnih inštalacij spadajo med vzdrževanje objekta.

(2) Redna preverjanja zahtevnih električnih inštalacij v stavbah je treba izvajati v rokih, ki niso daljši od osmih let, redna preverjanja električnih inštalacij v stavbah z eksplozijsko ogroženimi prostori ali v tistih delih stavbe in tokokrogih, ki jih določa elaborat

eksplozijske ogroženosti je treba izvajati v rokih, ki niso daljši od treh let, redna preverjanja električnih inštalacij v prostorih s korozivno agresivno in potencialno eksplozivno atmosfero je treba izvajati v rokih, ki niso daljši od dveh let, redna preverjanja električnih inštalacij v stavbah za proizvodnjo in hranjenje eksploziva je treba izvajati v roku, ki ni daljši od enega leta.

(3) V stavbah, kjer se skladiščijo eksplozivi oziroma imajo prostore s potencialno eksplozivno atmosfero, je treba najmanj enkrat letno izvesti vizualni pregled, v stavbah za proizvodnjo in hranjenje eksploziva je treba izvesti vizualni pregled najmanj na vsakih šest mesecev.

(4) V stavbah ali električno zaključenih celotah v stavbah z vgrajeno osnovno zaščito pred električnim udarom s samodejnim odklopom napajanja, v dvožilni izvedbi z ničanjem, je treba izvajati preverjanja električnih inštalacij v rokih, ki niso daljši od osmih let.

(5) Redno preverjanje manj zahtevnih električnih inštalacij je treba izvajati v roku, ki ni daljši od 16 let.

(6) Izredno preverjanje se opravi po poškodbah, popravilih ali posegih, vključno z obnovo električnih inštalacij ter po priklučitvi novih vgrajenih naprav za proizvodnjo in hranjenje električne energije, ki vplivajo na varnost. Opravi se na električno zaključnih celotah električnih inštalacij, na katerih je bil poseg izveden.

14. člen **(obseg preverjanj in zapisnik)**

(1) Pri preverjanjih, navedenih v prejšnjem členu, se preveri varnost električnih inštalacij in sestavi zapisnik v obsegu in na način, kot je to določeno v tehnični smernici. Zapisnik mora podati jasno in nedvoumno oceno ugotovljenega stanja preverjene električne inštalacije. Če izvajalec preverjanja ugotovi nepravilnosti na električnih inštalacijah, ki predstavljajo ali bi lahko predstavljali nevarnost, v zapisnik vnese seznam nepravilnosti, doda lahko tudi predlog potrebnih ukrepov za sanacijo stanja.

(2) Lastnik stavbe ali lastnik električno zaključene celote je dolžan pristojnemu inšpekcijskemu organu iz tretjega odstavka 8. člena Gradbenega zakona (Uradni list RS, št. 61/17, 72/17 – popr., 65/20 in 15/21 – ZDUOP) dati na vpogled vso dokumentacijo, povezano z izvedenimi preverjanji električnih inštalacij. Po preverjanju električnih inštalacij in predložene dokumentacije lahko inšpektor odredi potrebne inšpekcijske ukrepe v skladu s predpisi, ki urejajo graditev objektov, energetiko, požarno varnost oziroma varnost in zdravje pri delu.

IV. PROJEKTNA DOKUMENTACIJA

15. člen **(navedba podlage za projektiranje)**

(1) Projektant mora v projektni dokumentaciji izrecno navesti, ali je dokumentacija za izvedbo gradnje izdelana na podlagi tehnične smernice ali na podlagi 9. člena tega pravilnika.

(2) Če se v projektu uporabijo ukrepi iz 9. člena tega pravilnika, morajo biti v tehničnem poročilu projekta za izvedbo gradnje natančno opisane vse bistvene predpostavke, na podlagi katerih je projektant prišel do predlaganih rešitev.

16. člen
(obveznost preverjanja dokumentacije za izvedbo gradnje)

(1) Če projektant projektira električne inštalacije stavbe v skladu z 9. členom tega pravilnika, je treba opraviti preverjanje tistega dela dokumentacije za izvedbo gradnje, ki se nanaša na nadzor brezhibnosti in računske pravilnosti tistih sestavin načrta, ki določajo električne inštalacije stavbe, s katerimi se dokazuje, da predložena dokumentacija izpolnjuje zahteve tega pravilnika z najmanj enakovredno ravno, kot če bi bila uporabljena tehnična smernica.

(2) Preverjanje iz prejšnjega odstavka izvede projektant, ki deluje na področju, ki ga ureja ta pravilnik in ni sodeloval pri projektiranju obravnavane stavbe. Preverjanje v imenu in za potrebe projektanta opravi pooblaščen inženir elektrotehniške stroke, ki ni sodeloval pri projektiranju obravnavane stavbe.

(3) Projektant, ki opravi preverjanje, vnese v zapisnik o preverjanju le tiste podatke, ki so bistveni za obseg preverjanja iz prvega odstavka tega člena. S podpisom zapisnika o preverjanju potrdi, da projekt izpolnjuje zahteve tega pravilnika. Zapisnik je priloga projektne dokumentacije za izvedbo gradnje.

V. PREHODNA IN KONČNI DOLOČBI

17. člen
(dokumentacija v prehodnem obdobju)

Prijavi začetka gradnje se do 1. januarja 2022 lahko priloži projekt za izvedbo izdelan v skladu s Pravilnikom o zahtevah za nizkonapetostne električne inštalacije v stavbah (Uradni list RS, št. 41/09, 2/12 in 61/17 – GZ), če je bila pogodba za izdelavo projektne dokumentacije za izvedbo gradnje sklenjena pred uveljavitvijo tega pravilnika.

18. člen
(prenehanje veljavnosti)

Z dnem uveljavitve tega pravilnika preneha veljati Pravilnik o zahtevah za nizkonapetostne električne inštalacije v stavbah (Uradni list RS, št. 41/09, 2/12 in 61/17 – GZ).

19. člen
(začetek veljavnosti)

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 007-382/2019
Ljubljana, dne 27. avgusta 2021
EVA 2019-2550-0048

Mag. Andrej Vizjak
minister
za okolje in prostor